Γαλατάς από

Ἀλλ᾽ ἕτερος κενόδοξος καλόγηρος ἁγιορείτης καὶ αὐτὸς, ὁ ἐκ τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου **Νεῖλος** ἀρχιμανδρίτης, ἦλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν· πρόσκλησιν ὅμως εἶχε τοῦ Νικάνορος, καὶ ἤρξατο συνεργαζόμενος ἐκεῖ μετὰ τοῦ νομομαθοῦς Ἱπποκράτους Δρόσου Ταυλαρίου, κεκτημένου ἤδη πεῖραν πολλὴν κληρικῶν ῥαδιουργιῶν, ὡς θὰ ἴδωμεν. Ἐν τούτοις οἱ δύο πρῶτοι τῆς συνόδου γνώμας ἀντήλλασσον «ἐμπιστευτικῶς» μετὰ τῶν ἐν ΚΠόλει ἐπιτρόπων τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἀρσενίου ἐκ τῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς, καὶ Γενναδίου ἐκ τῆς Λαύρας, ὑποσχομένων μέγα χρηματικὸν ποσὸν ἐκ μέρους τοῦ Νείλου φίλου αὐτῶν, ἐὰν ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου τοποτηρητὴς τοῦ Νικάνορος. Ἦτο δὲ πλουσιώτατος ὁ Νεῖλος. Ἐγεννήθη ἐν Καλλιουπόλει τῷ 1809, προσελθὼν μετὰ τὸ 1830 εἰς Ἀγαθάγγελον ἡγούμενον τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου, καλλιουπολίτην ὄντα. Ἀνὴρ γενόμενος ἀπεστάλη διαχειριστὴς ἡγούμενος τῆς ἐν Μολδαυΐᾳ πλουσιωτάτης ἐσφιγμενικῆς μονῆς Φλωρεστίου, λαβὼν μετ᾽ ὀλίγον καὶ τὸ μέγα ἁγιορειτικὸν ἐν Ῥουμανίᾳ μετόχιον Τριῶν Ἱεραρχῶν, οὗ ἕνεκα εἶχεν ἐπὶ τῶν ἐκ χρυσοῦ σκευῶν αὐτοῦ τὰ ψηφία ΝΛΣ, ΤΡΧΤΣ, δῆλα δὴ «Νεῖλος Τριεραρχίτης».

Μ. Ι. Γεδεών: Αποσημειώματα χρονογράφου Αθήναι 1932 σ. 209-212

ΝΕΙΛΟΣ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ

Καὶ ὑπέσχετο μὲν ὁ Νεῖλος χρήματα, πρὶν ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ θέσιν αὐτοῦ· χειροτονηθεὶς δὲ μητροπολίτης Πενταπόλεως ὑπὸ τοῦ Νικάνορος καὶ διάδοχος τοῦ θρόνου κηρυχθεὶς, ἠρνήθη ᾽να πραγματοποιήσῃ τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ. Τότε Γρηγόριος καὶ οἱ δύο «κορυφαῖοι» ἐδημιούργησαν ζήτημα ἀπολυτηρίου, λέγοντες ὅτι, πρὶν ἀπέλθῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὑπεχρεοῦτο ᾽να λάβῃ τοιοῦτον ἀπὸ (αποδοθεί)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τος Ἀμφιλόχιον Πηλ.

τοῦ πατριάρχου ΚΠόλεως, ἐνῷ ὁ Νεῖλος ἰσχυρίζετο ὅτι ἤρκει εἰς αὐτὸν τὸ ἀπολυτήριον τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς αὐτοῦ, τὴν δὲ γνώμην ταύτην ὑπεστήριξαν ἀναπτύξαντες δημοσίᾳ διάσημοι νομομαθεῖς ἐν Ἀθήναις, προεξάρχοντος τοῦ Μάρκου τοῦ Ῥενιέρη. Μετὰ σιωπήν τινα, καθῄρεσεν αὐτὸν ὁ Γρηγόριος ὄχι ὡς ἀρχιερέα, ἀλλ' ὡς πρεσβύτερον. Εἰς τοὺς «Πατριαρχικοὺς Πίνακας» (τῷ 1890) ὑπέδειξα τὸ τῆς διαγωγῆς ταύτης ἐπίμεμπτον, γράψας ὅτι «ἤγειρε ζήτημα ἀπολυτηρίου **εἰ καὶ βραδύτερον —ὅπερ ἦν ἔνοχον»** (σ. 704)· ἔζων, ὅτε ἔγραφον ταῦτα, καὶ Σωφρόνιος ὁ Ἀλεξανδρείας, καὶ Γεννάδιος ὁ Λαυριώτης, ἐπίσκοπος τότε Σταυροπόλεως, καὶ ὁ Ἱπποκράτης Δ. Ταυλάριος, ἐν ΚΠόλει μένων, καὶ ὁ Πηλουσίου Ἀμφιλόχιος, ἀποθανὼν ἐν Πάτμῳ τῷ 1902, καὶ ζητηθέντες οὐδεμίαν ἀντίρρησιν ἐπήνεγκον. Τὸ μυστικὸν οὐδεὶς ἐγίνωσκεν, ἐκτὸς αὐτῶν καὶ ἐμοῦ. Ἴσως δὲ ἠγνόει μόνον ὁ Σωφρόνιος.

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἕτερον, ἄγνωστον πᾶσιν. Ὅτι καὶ μετὰ τὴν καθαίρεσιν, ἐπέκειτο ἡ ὑπὸ τῆς αἰγυπτιακῆς κυβερνήσεως ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς τοῦ μητροπολίτου Νείλου Πενταπόλεως ὡς διαδόχου τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας, ἀναγνωρισθέντος ἤδη ὑπὸ τῶν πατριαρχῶν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ ὑπὸ τῆς συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος· ηὐνόει δ' αὐτὸν καὶ ἡ ῥωσσικὴ σύνοδος. Ἀλλά, κατὰ δυστυχίαν τοῦ Νείλου, ὁ Ταυλάριος, ἐλθὼν εἰς ΚΠολιν, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας αὐτοῦ, πρὸ τῶν μέσων τοῦ 1869, κατῴκησεν εἰς τὸ παρὰ τὸ Φανάριον μετόχιον τῆς ἱερᾶς τοῦ Σινᾶ μονῆς, ἧς ὑπῆρξεν

ΝΙΚΑΝΩΡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ὀλίγῳ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Νείλου, μετέστη πρὸς τὴν ἄλλην ζωὴν, τῇ 25 δεκεμβρίου 1869. Ἔζησεν ὁ Νεῖλος, ἀναγνωρισθεὶς ὡς ἀρχιερεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου ΣΤ΄ τῷ 1872, μένων ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ὅπου, κατὰ νοέμβριον τοῦ 1887, ἀπέθανε.

Πρὸ τῆς ταραχῆς ταύτης, ἐπὶ τρία σχεδὸν ἔτη διαρκεσάσης, τὸ πρῶτον ἔτος τῆς πατριαρχίας αὐτοῦ ὁ Γρηγόριος ΣΤ΄ ἠνέχθη ᾿να δημιουργήσωσιν οἱ «κορυφαῖοι» τὸ **Σιναϊτικὸν ζήτημα.** Ἦν ἀπὸ τοῦ 1859 (νοεμβρίου 25) ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου Κύριλλος Στρεκίδης ὁ βυζάντιος, ὃν ἀρχιμανδρίτην ὄντα ἠγάπα ὁ πρώην μὲν ΚΠόλεως ἀλλ᾽ ἐπὶ 55 ἔτη καὶ ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ Κωνστάντιος Α΄. Αὐτὸς συνέστησε τοῖς σιναΐταις ὅπως ἐκλέξωσιν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἡγούμενον τῆς παλαιφάτου μονῆς αὐτῶν, μέχρι δὲ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἰανουαρίου τοῦ 1859 συνήνεσε καὶ ὁ

ἄλλοτε νομικὸς σύμβουλος. Ἔτι δυστυχέστερον· εἰς τὸ αὐτὸ μετόχιον κατῴκει, πρὶν τοῦ Ταυλαρίου ἐλθών, ὁ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1868 παυθεὶς μητροπολίτης πρῴην Καρπάθου Νικηφόρος ὁ ἐκ Κρήτης· πρὸ τοῦ 1868 ἐλθὼν εἰς ΚΠολιν κατώρθωσε ἵνα γνωρισθῇ μετὰ τοῦ μεγάλου βεζήρη Ἀαλῆ πασᾶ, καὶ ποτ' ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ διατί ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας, εἶπεν ὅτι διέτρεχε κίνδυνον ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς τῆς Κάσσου, λειτουργοῦντες μετ' αὐτοῦ, πρὶν ἐνδυθῶσι τὰς ἱερατικὰς αὐτῶν λειτουργικὰς στολάς, ἀπέθετον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης τὰ πιστόλια αὐτῶν· ἄγνωστόν τι ἄλλο εἶπεν· ἀλλ' εἶχεν εἴσοδον ἐλευθέραν παρὰ τῷ Ἀαλῇ. Ἡμέραν τινά, πρωΐ, ἐξελθὼν εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν τοῦ οἴκου, ὅπου κατῴκουν ὁ ἐπίτροπος τοῦ Σινᾶ, ὁ Ταυλάριος, καὶ ὁ πρῴην Καρπάθου, εὗρεν οὗτος, ἐκπεσοῦσαν ἐκ τῶν θυλακίων τοῦ Ταυλαρίου, ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Νεῖλον, βεβαιοῦσαν αὐτὸν ὅτι, μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἡ ῥωσσικὴ κυβέρνησις θὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἀναγνώρισιν, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ σουλτάνου ἔκδοσιν τοῦ «βερατίου». Ὁ πρῴην Καρπάθου, λαβὼν τὴν ἐπιστολήν, ἔσπευσε πρὸς τὸν Ἀαλῆν, πάσχοντα φοβεράν, ὡς γνωστόν, ῥωσσοφοβίαν· ἐπέμενεν οὗτος παρὰ τῷ ἀντιβασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου Ἰσμαὴλ ἵνα μὴ ἐπικυρώσῃ τὴν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἄνοδον τοῦ Νείλου, ἀφοῦ οὐδ' ὁ πατριάρχης ΚΠόλεως ἀνεγνώριζεν αὐτὸν ὡς ἀρχιερέα. Ὑπεδείχθη λοιπὸν ἐπισήμως εἰς τὸν Νεῖλον τοῦτο, καί, φυγὼν ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἦλθεν εἰς Καλλιούπολιν, ὅπου ἔμενε μέχρι τοῦ 1872. Ἀλλὰ καὶ ὁ δυστυχὴς ὁ Νικάνωρ,

Γαλατᾶ

Νεῖλος Πενταπόλεως

Ἀλεξανδρείας, ἐν Γαλατᾷ

Βλ. περὶ τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ ἐν Καλλιγ...

(1874) σ. 19-23